

kojima se pjevalo, progovarajući i o vlastitim iskustvima koja je kao istraživač stekla u tim glazbenim druženjima.

Tijekom istraživanja, u razdoblju od 1974. do 1997., snimila je opsežnu građu (1010 glazbenih primjera), koju je prema stilskim obilježjima razvrstala u četiri osnovne skupine: 1. tradicijski lokalni napjevi, 2. dalmatinske klapske pjesme, 3. zabavne pjesme i 4. pjesme iz drugih folklornih područja. Svakoj je skupini pjesama posvetila posebno poglavlje knjige u kojemu, osim temeljite analize nekih pjesama, iznosi zanimljiva zapažanja, npr. o različitom odnosu pojedinih generacija prema lokalnoj glazbenoj tradiciji ili o značajnoj zastupljenosti zabavnih pjesama, koju tumači njihovom sličnošću s dalmatinskim klapskim pjesmama koje su od početka njezina istraživanja snažno obilježavale glazbeni izraz cijele Dalmacije.

Pojedine vrste napjeva i njihove glazbenostilske osobitosti predstavila je notnim zapisima (transkripcijama) reprezentativnih primjera (ukupno 42 notna zapisa). Osim njih, među priložima knjige nalaze se i zapisi sviju zabilježenih tekstova otpjevanih lokalnim tradicijskim napjevima te 17 crno-bijelih fotografija. Sastavni je dio knjige i kompaktni disk s 38 tonskih zapisa snimljenih tijekom istraživanja. Premda u prosjeku slabe tehničke kakvoće, vrijednost je tih terenskih snimaka u činjenici da je riječ o zvučnim dokumentima stvarnih izvedaba koji, kao i knjiga u cjelini, pružaju mogućnost i istraživačima i zainteresiranim čitateljima da zavire u glazbeni svijet otoka Murtera.

Grozdana MAROŠEVIĆ

Dva sveska pod zajedničkim naslovom, *Trate naše i vaše mladosti*, temelje se na doktorskoj disertaciji autora, slovenskog antropologa Rajka Muršiča. Iščitavanje ove knjige podsjeća na slaganje Rubikove kocke. Već u uvodnom dijelu autor daje cjelovitu sliku svojih istraživanja, a na čitatelju je da u daljnjem tekstu slaže sloj po sloj teorijske mreže u koju su upletena iskustva s terenskih istraživanja, kako bi gotovu sliku shvatio dio po dio.

Kao što sam navodi, autora zanima utjecaj glazbe na dinamiku mikrokulturnog života u razmjerno malenom slovenskom naselju u razdoblju od konca 1970-ih do danas, tj. do sredine 1990-ih godina (str. 29). Ne bavi se glazbom samom po sebi — posebno ne njezinom estetskom sastavnicom — već ulogom i značenjem glazbe u životu pripadnika različitih generacija stanovnika Trate (str. 19). U središtu je pozornosti nastanak i način života primarno urbanog fenomena rock- i punk-glazbe u ruralnoj sredini. U nastojanju da odgovori na pitanja *zašto* i *kako* on postoji upravo u toj sredini, Muršič raspravlja o popularnoj kulturi, o problemima potkulture, mjestu glazbe u suvremenom društvu i njezinoj društvenoj funkciji, pri čemu se koristi znanjima s područja antropologije, etnomuzikologije i drugih srodnih disciplina, u zajedništvu s iskustvom terenskog istraživanja kroz dulje vremensko razdoblje.

Jasnim i zanimljivim jezikom Muršič svoja razmišljanja iznosi u trima većim cjelinama. U prvoj daje iscrpan povijesni i zemljopisni opis mjesta (Trate se nalaze između Šentilja i Gornje Radgone) i tamošnjeg kluba u svim razdobljima njegova postojanja. Tako upoznajemo *Zadružni dom* (1950-ih godina) i kulturne događaje koji su se u njemu odvijali, *Klub mladih* (do početka 1970-ih), koji je redovito organizirao plesne večeri sa slovenskom "narodnozabavnom" glazbom i *Mladinski klub* (ili *Disko Trate*, *Disko Fotogrupa M* — do početka 1990-ih), u kojem su se održavale rock i punk plesne večeri, rock-koncerti i drugi (pot)kulturni događaji. Autor donosi popis glazbenika i glazbenica s

Rajko Muršič, Trate vaše in naše mladosti, Zgodba o mladinskem in rock klubu, Subkulturni azil, Ceršak 2000., 2 sv., 600 str.

tog područja, ali se bavi i općenitim pitanjima procesa urbanizacije, klubova mladih u svijetu i odnosom čovjeka spram glazbe.

U drugom i najopširnijem dijelu knjige govori o rocku i punku (općenito i na području Trata), predstavlja sastave s tog područja, a iznosi i podatke o gospodarstvu u Trutama. Mjesto predstavlja i kao prometno sjecište te naglašava literarne utjecaje na život u toj zajednici. U teorijskoj mreži ovog poglavlja iznosi razmišljanja o glazbi kao o "vezivnom tkivu, simboličkom mediju i mediju performativne participacije" (str. 229), o odnosima pojedinca na marginama i društvene skupine (sustava) te "antropološke poglede na kulture i potkulture... u suvremenom svijetu" (str. 242).

U trećem poglavlju svoja razmišljanja nastoji zaokružiti pomoću teorijske mreže s područja antropologije, etnologije, filozofije, sociologije i etnomuzikologije, iznoseći povijesna i suvremena gledišta pojedinih disciplina, raspravljajući o lokalnom u globalnom, služeći se kibernetičkim pristupom sociokulturnim sustavima, baveći se medijima. Sve je to pojašnjeno brojnim grafičkim prikazima.

Popis izvora i literature iskorištene u ovom radu gotovo da doseže opseg jednoga poglavlja: više od 800 navedenih jedinica cjelovit je popis važnijih djela s područja antropologije i etnomuzikologije, posebice kada je riječ o proučavanju popularne glazbe. Osim toga knjiga sadrži sažetak na engleskom i fotografije istraživanog područja, pojedinaca i skupina, plakata i drugog gradiva.

Trate naše i vaše mladosti je knjiga čija će teorijska uporišta i terenska iskustva posebno koristiti etnomuzikolozima i antropolozima koji se bave popularnom glazbom i kulturom u odrednicama i odnosima globalnog i lokalnog.

Irena MIHOLIĆ

Kärnten und seine Nachbarn, Brauchlied, hrsg. Gerlinde Haid, Böhlau, Wien - Köln - Weimar 2000., 262 str + CD

Osamnaesta knjiga serije izdanja *Schriften zur Musik* Instituta za istraživanje narodne glazbe pri Sveučilištu za glazbu i primijenjenu umjetnost u Beču, posvećena je pjesmama uz običaje u Koruškoj i susjednim područjima: Štajerskoj, Furlaniji i Sloveniji.

Walter Deutsch u tekstu daje pregled dosadašnjih istraživanja glazbe s tog područja od 15. stoljeća pa sve do 1995. godine, kad se održao susret stručnjaka okupljenih oko zajedničke teme *pjesama uz običaje* u Koruškoj i susjednim područjima, s naglaskom na posebnostima glazbenih tradicija ili inovacija u običajima, ali i s težnjom da se usporede međusobne razlike i sličnosti. *Günter Antesberger* predstavlja povijesne izvore o glazbi i pjesmama u Koruškoj, a *Wolfgang Suppan* povijesne izvore glazbi u Štajerskoj, no govori i o uporabi glazbe u običajima općenito, ističući njezinu primjenljivost u svim fazama ljudskog života. *Oskar Moser* ističe u svom tekstu važnost pojedinca koji pjeva za vlastite potrebe i zabavu (tu njemački pojam *Brauch* ne znači samo običaj već i potrebu ili naviku). *Helmut Wulz* predstavlja nova istraživanja običaja pjevanja u Koruškoj koja uključuju i iseljenike u sjevernoj Americi koji su zadržali tradiciju pjevanja iz rodne Koruške. *Klaus Fillafer* govori o svadbi i o ženskom pjevanju pritom, dok *Hans Pleschberger* razlaže običaje i pjevanje pri bdijenju uz mrtve. O običajima Slovenaca u Koruškoj, posebice pjesmama uz običaje u Došašću (nošenje Marije, koleda) i pjesmama koje prate odlazak mladenke od kuće, njezino opraštanje od roditelja piše *Engelbert Logar*, dok *Zmaga Kumer* piše o koledama u Sloveniji. *Renato Morelli* predstavlja pjesme koje se pjevaju u vrijeme Božića i Sveta tri kralja u njemačkom govornom području u Trentinu, a *Roberto Starec* običaje vjenčanja i pridružene pjesme u pokrajini Furlaniji.